

La Nació

Setmanari adherit a la "Unió Catalanista"

Redacció i Administració: CANUDA, 14, Pral.

Les plataformes electorals

A l'hora actual, tots els partits i agrupaments polítics que prenen part i intervenen en les eleccions municipals, ja tenen bastida la llur plataforma electoral. És en les èpoques electorals quan surten a relleu els tòpics més bells i és en les èpoques electorals, també, quan els caps visibles que encarnen i representen tot l'actuar dels nuclis polítics, adrecen amb més profusió i més abundantment que mai els llurs devassalls d'eloqüència al poble. Aquest, que sempre té l'esperit prest per a entregar-se a aquells elements que amb més justesa interpreten les seves aspiracions i idealitats, a pesar de les actuacions desviades i els errors comesos pels que ell ha revestit amb la distinció d'un càrrec representatiu, expressarà el seu voler i donarà, serenament, una vegada més, la impressió de la seva força i la seva voluntat cada cop que hi hagin eleccions. Serà així, perquè el nostre poble, col·lectivament i en ço que fa referència a l'aspecte purament polític, sent una innata vocació per tot quant sigui fer ostentació dels sentiments ideològics que porta arrapats a l'ànima. I la posseeix tan ferma aquella vocació, que no han bastat a fer-li desaparèixer ni els manaments dels homes que ell havia elegit ni el fracàs que han sofert, també per culpa dels homes, les idees que fa una infinitat de temps es propaguen sense gairebé amotillar-les a la incessant evolució dels temps, però blincant-les, sempre, davant els oportunismes passatgers i circumstancials que van escolant-se per la vida política del nostre poble.

Es, ara, en plena època electoral, quan els directors dels partits polítics enardeixen l'esperit de les gentades que al damnera d'ells porten i, per enardir-les i encamenar-los-hi entusiasmes, han de bastir la respectiva plataforma, virolada, vistosa i formosa per tots costats, perquè, anc que sigui verbalment, en aquella plataforma hi són exposades magnès, acertades i assenyades solucions per a la multiplicitat de problemes que fan sagnar la vida dels homes i entorpeixen el funcionament dels pobles.

Ben belles són, a fe, les plataformes que, en període electoral, davant del poble s'erigeixen. Són belles, sí, però no són permanents, puix, talment com un espectacle de fira, de festa major, són desmuntades tantost han transcorregut les eleccions que han motivat aquella erecció feta de cara als sentiments i mirant a les idealitats que fan moure i actuar a una gran multitud d'homes.

A nosaltres, que no actuem moguts per cap

mesquí esperit partidista, ens sab greu el que sembla natural enderrocamet d'aquelles plataformes que han servit per a l'enlairament d'alguns homes. I ens sab greu, perquè en tots els instants de la nostra actuació política hem sigut, som i volem ésser aimants dels renovaments socials i de l'estímul perfeccionador de les anormalitats comunals que és ço suposa el manteniment constant de l'afany de convertir en realitat les teories, els projectes que s'esbocen i s'exposen quan es tracta de convèncer a tot o a una part del poble de que aquells que's presenten a conquerir la llur voluntat són homes capaços de fer esdevenir factibles totes aquelles idees que propagaven i constituïen la base on s'hi aixecava la plataforma, mercès a la qual i per uns moments, havien sigut els predestinats a ben encarrilar, a ben dirigir, a ben orientar la vida tota d'aquell poble que, al nomenar els seus representants, tot simplement havia volgut creure que, al menys que estaven obligats aquests, era a complir les promeses, potser massa interessadament fetes, davant de la munió d'homes que a la seva mà tenien el derrotar o fer triomfar a uns o altres dels candidats postulants de l'apoi popular.

Les plataformes electorals no han d'estar farcides de tòpics purament verbalistes que s'esfumen i evaporen transcorreguda que és l'oportunitat que les fa ésser actualíssimes. Malauradament i en la generalitat de casos, ho estan, perquè, gairebé sempre, obeeix l'existència d'aquelles plataformes no a necessitats sentides pels partits, per les agrupacions polítiques que constantment senten la pruitja de determinar en el règim d'un poble la implantació de determinades i concretes aspiracions i solucions de caràcter col·lectiu, sinó, que obeeixen, més bé, a mòbils interessats que serveixen, només, per a posar en moviment els organismes polítics que convé fer veure que actuen per a millor poder desenrotllar la llur acció, de farsa i de tramoia, aquells que de la política sols ne treuen personals i beneficiosos resultats, donant-li, així, un aspecte mercantilista i una valor cotitzable.

La nostra obsessió de nacionalistes catalans, ara que som posseïdors d'un cabdal ideològic que cap organització política, a la nostra terra, posseeix, és convertir en pràctica demostració de virtualitat social tota la nostra ideologia. No-gens-menys, però, a nosaltres no'ns apressa el fer-ne manifestació sorollosa i apoteòsica de les idees nostres. Sentim, és cert, un ardent desig de confondre, d'encarnar

en la realitat de la vida catalana els idealismes que són el motiu de la nostra existència política i el nostre actuar social; sentim com qui més l'amor a les propies idees i és per això que no donarem mai ni un sol pas que no sigui guiat per l'enteresa, per la fortitut, per l'austeritat dels procediments i sistemes que han de regular la nostra actuació de col·lectivitat política que no desitja res més que infiltrar en l'esperit del poble un pregó sentitment de rectitut i de moral social.

Les nostres plataformes electorals, quan les circumstancies ens menin a bastir-les, posseïran una ferma i sòlida base i estaran fonamentades en ço que, en temps normal, constitueix la nostra ideologia. No cal pas dir, doncs, que no usarem els tòpics oportunistes que tan es prodiguen quan l'apassionament d'una lluita electoral ha arribat a encendre les passions i els entusiasmes dels homes partidistes. Ens entregarem, nosaltres, a una lluita serena i noble, que dongui clara impressió que si ens llancem a la conquesta dels sufragis del poble ho fem moguts per la necessitat que sentim de corregir els defectes predominants en aquells públics organismes que són expressió directa de la seva personalitat col·lectiva i al propi temps, també, per ajudar a apaivegar i fer menys punxants els seus dolors que són els nostres dolors mateixos.

En tant no hagin assolit els nostres principis la plena i total efectivitat que per a ells perseguim, la nostra plataforma restarà en peu. I és que dels procediments i les idees nostres a les idees i procediments dels altres hi existeix un insondable abim que solament podrà franquejar-se quan els homes que avui encara segueixen les modalitats polítiques estantiques, s'adonguin que les socials modernitats no poden pas estar recloses dintre els esquifiments d'un determinat partit polític que l'aspiració màxima que sent és enderrocar o substituir un règim, una forma de govern d'un poble, quan el que s'ha de canviar i enderrocar és tot un règim, una forma i un sistema de regir, no a un poble, sinó a la societat tota.

Les plataformes electorals dels partits polítics, a nosaltres no'ns serveixen. És per aquest motiu que les comencem a construir de cap i de nou i curarem que siguin ben sòlides i que només puguin enderrocar-se amb la força que'ns donarà el triomf complet, total i definitiu que les nostres idees, per virtut de la nostra persistent actuació—amarada d'enteresa i fortitut—dintre'l nostre poble, assoliran.

L'Unió Catalanista i les eleccions municipals de Barcelona

La Junta Permanent de l'Unió Catalanista, reunida amb els presidents dels Casals i els directores dels periòdics adherits a l'Unió Catalanista—uns i altres d'aquesta ciutat—, en la sessió que celebraren el dia 24 d'aquest mes, en la que's prengué el determini de desistir de pendre part en les eleccions municipals que han de realitzar-se el dia 14 de Novembre, atenent-se a la consuetud de l'Unió i també a l'actuació renovadora que s'ha emprès, prengué el determini de fer conèixer al poble de Barcelona els motius que l'han induït al referit desistiment. L'Unió, de sempre, ha volgut que el poble conegués, fins en els més íntims detalls, l'acció que realitza, i, per això, ara que havia determinat el compliment d'un acord del Consell General per a pendre part en les pròximes eleccions municipals, entén i creu que, més que en cap altra ocasió, ha de manifestar palesament al poble tota l'actuació que ha realitzada per a poder complir el susdit acord, i les causes que han impedit que's pugués dur a terme. El poble té dret, en les modernes democràcies, a conèixer l'actuació dels organismes polítics i socials, per a formar-ne concepte i exercir la crítica a que's han de sotmetre totes les actuacions públiques; l'Unió no la vol defugir aquesta crítica, pel contrari, vol sotmetre-s'hi, perquè, així, en tot instant, se sent guiada i fins encoratjada per la consciència catalana, que sab, en tots els casos, exercir la correcció que cal a les desviacions o errades que l'Unió pugués cometre.

Així seran conegudes les incidències de la nostra actuació per a pendre part a les eleccions, i així, quan l'ocasió es presenti de tornar-hi, a la lluita electoral—que hi tornarem—, l'Unió Catalanista, que actuarà amb el major perfeccionament que pugui per a lluitar, ja hi haurà previamment un estat a la consciència catalana, que, havent judicat la nostra faïça de portar-nos i d'actuar, serà un obstacle per a nosaltres, si no ens hem ben conduït, o bé una modalitat de la consciència social que afavorirà per endavant la bona realització dels nostres propòsits.

En sessió celebrada, el dia 18 del juliol d'enguany, per la Junta Permanent amb els presidents dels Casals i representants dels periòdics adherits a l'Unió que hi tenen dret, expressament convocats per a deliberar respecte del compliment de l'acord del Consell General que disposa que s'intervengui en la lluita per a les eleccions a les corporacions públiques de Catalunya, després d'una amplia discussió, en la qual s'hi exposaren diferents parers, essent veritat que una grandíssima majoria s'inclinà a l'intervenció i una molt reduïda minoria a ajornar el pendre part en les eleccions fins al pròxim bien electoral, s'aprovà la resolució d'intervenir en les eleccions municipals del proper Novembre. I en una nova reunió que se celebrà, pocs dies després, i previa mesuració dels elements de tots ordres amb els quals comptava, es prengué el determini d'anar a les eleccions vinentes, però només presentant candidats i per majories pels districtes II, III, IV, VI i VIII. S'encarregà a la Comissió electoral de l'Unió que s'emprégués ràpidament l'acció necessària per a, en una pròxima reunió, poder pendre, en principi, l'acord d'intervenir en les eleccions, fonamentat, però, en que's posseïssin tots els elements indispensables.

La Comissió electoral, que s'ha portat de tal faïça que mereix totes les lloances, donà compte,

en una pròxima reunió, de posseir quasi organitzats tots els elements que permetien a l'Unió pendre part a les eleccions. I com un element sobre tot indispensable és l'element econòmic, la comissió electoral manifestà que, en els pocs dies que havia actuat per fer-se amb els cabals necessaris, havia obtingut tan bon èxit, que, en subscripció voluntària entre socis de l'Unió i entitats adherides i altres persones adeptes a l'Unió Catalanista, havia reunit la quantitat en metàl·lic suficient per a, amb tot desembrac, poder subvenir les despeses que la lluita electoral per cinc districtes de Barcelona, atenent-se a les nostres Normes electorals, exigeix.

Fem esment, de passada, de que els elements econòmics obtinguts són retornats, amb agraïment, als donadors.

S'ha de fer avinent que les nostres Normes electorals prevenen que els candidats no han d'abonar, com a tals candidats, cap mena de quantitat, i que, per tant, ells no han de subvencionar les despeses electorals expressament amb cap element econòmic. En aquesta reunió—i donades les afirmacions de la Comissió electoral—se ratificà l'acord d'anar, en principi, a les eleccions pels districtes citats, i s'autoritza fer públic el determini, recomanant a's presents que's procurés a la reunió vinent dur una llista de candidats per a formar la conseqüent candidatura.

Pocs dies després, se celebrà la reunió en la que s'havien de proposar els candidats, resultant que els presidents dels Casals i la Junta Permanent havien quasi coincidit en les persones designades per a ésser candidats en els set llocs de majoria que als districtes II, III, IV, VI i VIII hi han. Per a aquests set llocs, la Junta Permanent i els Casals proposaren, definitivament, les persones següents:

Vicens A. Ballester i Camps	industrial
Frederic Barceló i Aguilera	enginyer
Artur Bulbena i Tusell	comerciant
F. X. Casas i Termes	industrial
Antoni Colomer i Tutau	comerciant
Frederic Culi i Verdaguer	advocat
Feliu Elias i Bracons	artista
Albert Lleó i Morea	metge
Pere Manén i Artés	fabricant
Josep Miquel i Castells	comerciant
Amadeu Peig i Avellà	advocat
Ramón Pla i Armengol	metge
Josep Rodegas i Calmell	industrial
Antoni Suñol i Pla	comerciant

Com se veu, s'havien escollit catorze persones per a set vagants, comptant, com se comprèn, amb

MIGRANVA,

DOLORS NEURALGICS,

FEBRES, Etc.

SE CUREN AMB

KALMINE

En venda: Centre Productes Farmacèutics del Dr. Andreu, J. Uriach i Cia.

J. SEGALÀ

Al detall: En totes les farmàcies

CAPSES D'UN CATXET: 35 cènts.

el costós que'ns ha d'ésser el que els designats acceptin la representació que se'ls ofereix.

Cal fer constar que al pendre els acords en les reunions de que's anés a les eleccions per cinc districtes i per majories fou amb la condició expressa que al no poder anar-hi com s'acordava es desistiria d'intervenir en les eleccions.

A pesar d'ésser catorze els designats, no fou possible conseguir—i això amb moltes i molt grans dificultats—l'acceptació del càrrec més que per sis dels companys de la llista que precedeix, i cal repetir que tots els sis que acceptaren ho feren quasi violentament, car només apel·lant a la suprema disciplina de l'Unió i a llur patriotisme pogué conseguir-se llur anuència per a ésser presentats com a candidats per l'Unió Catalanista en les vinentes eleccions.

Volem remarcar, també, que totes aquestes catorze persones designades feren grans protestes d'adhesió a l'Unió Catalanista, d'estar, en un tot, d'acord amb les actuals orientacions que segueix i s'oferiren i ho feren per a tot allò que disposés la Junta Permanent, en tant no fos, en aquests moments, ésser designats per a candidats a les eleccions municipals.

Els uns no poden de cap faïça ésser candidats perquè els ho impedeixen incompatibilitats que determinen les nostres Normes electorals, incompatibilitats, d'altra banda, que la Junta Permanent desconeixia, per ser-ho d'ordre privat; altres no poden acceptar la designació perquè llur funció social personal no'ls deixa lleure per a dedicar el temps que cal a la funció de Conseller de Barcelona tal com l'han de desempenyar els que representin a l'Unió Catalanista; no'n manca algun que per la seva modesta posició social es veu privat de complir com voldria amb la disciplina de l'Unió; també n'hi ha que no senten a l'esperit prou tremp i troben que virtualment i quantitativa encara és feble la nostra formació política per a anar a la corporació municipal de Barcelona i realitzar l'acció que cal, i se n'ha de citar algun que no ha pogut acceptar-ho per tenir mala-mesa la salut.

La nostra disciplina, la disciplina de l'Unió Catalanista, és una disciplina tota moral i de respecte pel franc voler dels individus en tot el que no atenti als principis fonamentals de la nostra ideologia, aprovats en el Missatge del dia 3 de Gener de l'any que estem, i per això és una disciplina respectuosa amb els homes lleials i de bona voluntat. No'ns fa res dir-ho, al revés, ens agrada i que així el poble conegui com és aquesta organització espiritual que uneix a tots els homes de l'Unió Catalanista.

Cal fer remarcar que, com està constituït l'Ajuntament de Barcelona, és força difícil, trobar candidats entre aquelles persones d'una consciència recta que entén haurien d'ésser consellers de la ciutat de Barcelona. És una corporació de parlamentarisme continu, a la que les coses més nimes posen a contribució l'esforç de tothom, fent que així no hi hagi responsabilitat per a ningú i que no sigui possible una administració sense tares ni desacerts. La funció municipal de Barcelona està mancada d'acció executiva, que radica només en l'Alcalde, designat pel poder executiu de l'Estat. Aquesta organització, que més bé pot dir-se'n desorganització, obliga als consellers que vulguin ocupar-se de les coses de Barcelona a actuar tots els dies i totes les hores, i, apart que això no és actuar, perquè no produeix cap profit, l'acció desordenada impideix que puguin ésser consellers de la ciutat persones que, a l'ensens que consellers, sien ciutadans normals de Barce-

lona, afavorint, pel contrari, que el Consell municipal es constitueixi amb individus que, en general, careixen de ciutadania normal.

L'Unió Catalanista no ha d'amagar tampoc que, en aquesta diem-ne mobilització de les entitats de Barcelona que la formen, a l'intervenir en la lluita electoral, ha descobert desviacions i deficiències, que ja sospitava, i que l'han induïda a aconseguir l'acord del Consell General per a corregir-les, normalitzar-les i convertir-les en òrgans de tal eficàcia, que, a l'ensens que sien profitoses per a l'acció nostra, mostrin a Barcelona que, si posseïm una ideologia patriòtic-social que's troba per damunt de totes les altres i viu l'hora d'ara de la vida política del món, sabem organitzar les funcions de procediment de tal faïçó tan a la moderna, tan de cara al poble, tan sense farsa ni baixes passions, tan equànime i ciutadana, que serà, en tots els moments de la lluita, el primer element de propaganda.

Volem fer remarcar també, després de dites totes les veritats, després d'ensenyar a tothom tal com són les nostres imperfeccions—que ns plau que's coneguin per a millor corregir-les—, volem fer remarcar, repetim, que el que no ha mancat a ningú, el que's conservarà i serà força d'eficàcia per a més endavant, és el patriotisme de tots, l'adhesió de tots, l'unanimitat de pensament de tots, per a anar a la lluita i obtenir-ne bons resultats, tot actuant a la faïçó nova que l'Unió vol realitzar a Barcelona amb les lluites que fins ara no havien educat l'esperit del poble.

Volem que's conegui el Manifest electoral amb què havien d'ésser presentats els nostres candidats al poble, i així es judicarà quins eren els nostres intents i se sabrà com els qui amb tanta lleialtat es comuniquen amb el poble de Barcelona haurien actuat dins el Consell municipal.

MANIFEST ELECTORAL

POBLE DE BARCELONA:

Amb el desballestament que tothom regoneix i censura en l'administració municipal de la nostra ciutat, per haver fallat del tot l'actuació que havien promès els elements que, procedents del nacionalisme català, intervingueren en les lluites electorals per a actuar de normalitzadors, de renovadors i de catalanitzadors de l'Ajuntament de Barcelona, l'Unió Catalanista, que només volia actuar de propagadora dels principis catalanistes i de normalització social, prengué el determini d'acudir a les eleccions amb el propòsit de realitzar l'acció que no havia reït en mans d'aquells, els quals, nomenant-se catalanistes, havien demanat l'apoi de la consciència de Barcelona per a fer que'l nostre Ajuntament es convertís d'un organisme incapacitat i de dubtosa moral en una institució catalana moderna com correspon a la nostra estimada ciutat, que té una valua ciutadana al món i és el nucli espiritual de la nostra patria catalana.

Per això ens presentem al poble i li diem que, si ens creu aptes per a complir dignament i capacitadament el nostre comès, ens afavoreixi amb el seu vot, per a obtenir la representació que cal i anar a intervenir, en nom de la consciència normal dels ciutadans de Barcelona, en l'administració municipal de la nostra ciutat.

Volem que el poble conegui els nostres propòsits i fem ferma que aquests propòsits són el compromís que contraïem amb la

ciutat per tal que, si ho'ls complim, ens en demani compte.

Nosaltres, com a element de l'Unió Catalanista, hem d'actuar moguts pels principis generals que's contenen a l'ideologia nacionalista i socialista, que és esperit de l'Unió i que'ns lliga a servir la patria i els principis generals moderns de l'humanitat.

Més, com dintre d'aquests principis generals, cal fixar, en termes concrets, el que especialment convé a Barcelona, diem que exercirem una acció correctora, de l'intensitat que correspongui a les nostres forces, a l'administració municipal, en tota la seva complexitat, infiltrant-hi democràcia catalana i moralitat austera; no'ns oblidarem d'influir per a socialitzar el major nombre d'actuacions municipals possibles, tenint present que l'actual organització municipal és de tal faïçó imperfecta, que per ella sola pot comprometre l'implantació d'aquelles reformes, si per endavant una acció moralitzadora roent no cauteritza sense miraments, les nafres del còs municipal per a que deixi cicatrius perdurables que assegurin l'impossibilitat de noves corrupcions.

El problema de les subsistències ha de fer que estem sempre a l'aguait, per a evitar les infames explotacions i els adoloriments humans de la fam i de las miserias.

Curarem de l'higiene pública i intervinem en totes aquelles mesures higièniques que, en fàbriques i tallers i tota mena de locals destinats a l'indústria, han d'assegurar que el treballador que dona l'esforç de la seva vida perquè's converteixi en riquesa no sigui, a més, traïdorament emmetzinat i exposat a accidents del treball.

Volem estar atents als contractes que amb grans empreses es proposi celebrar l'Ajuntament, per a evitar a la ciutat el daltabaix econòmic, i que's afavoreixi a sindicats d'usurers l'enriquir-se fraudulentament.

En el moment actual, la nostra Barcelona ha de resoldre l'importantíssim problema del proveïment d'aigües, i els representants de l'Unió Catalanista posaran tot llur esforç en evitar que Barcelona sigui expoliada i, més encara, que se la proveeixi amb aigües que perdurablement produeixen endèmies de malalties infeccioses que, a l'hora menys pensada, poden convertir-se en epidèmies.

Han començat unes obres per a una extemporània exposició universal que ha estat iniciada per una coalició regionalista-radical inexplicable encara a la consciència dels bons ciutadans de Barcelona. Nosaltres volem assumir-la aquesta consciència, i, si ja no s'hi és a temps a evitar que, mentre l'Europa passa la tragèdia més gran que ha patit l'humanitat, la nostra ciutat s'empregui la realització de l'amoral projecte, curarem d'intervenir com cal per impossibilitar aquesta coalició inexplicable dels que, tot afrontant-se mutuament davant del poble de Barcelona, s'uneixen, de part darrera de la ciutat, en l'amistat interessada dels beneficis econòmics.

I no res més volem dir; només volem ésser el que el poble de Barcelona desitja.

Barcelona 31 Octubre 1915. — (Ho havien de firmar els candidats).

MERCERIA = ALBERT BONET = CLARIS, 15
Adornaments per a vestits de senyora
GRANS NOVITATS = PREUS REDUITS

GUAITA

Al parlar-se d'obrir les Corts espanyoles, els governants s'han apressat a fer declaracions més o menys categòriques, resultant que en ço que han parlat amb més concreció ha sigut en el referent als pressupostos i a llur possible nivellació. Com sempre, el criteri exposat—no recordem ara si pel mateix Dato,—ha sigut aquell tan espanyolíssim de «reforçar els ingressos», que és l'equivalent a la preparació d'algun nou impost que minvi encara més els ja mesquins sòus dels treballadors, directament si és sobre els guanys, indirectament en qualsevol altra forma que sia.

Es criteri econòmic catalaníssim que quan no arribin els ingressos que's poden considerar en el seu major grau, com els hi poden considerar a Espanya, car si bé pot haver-hi part de riquesa que encara no contribueixi a les càrregues de l'Estat, hi ha infinitat de coses que són misèria en lloc de riquesa, que vénen per l'Estat obligades a contribuir,—consums, cèdules, llum, etc.,—en situació apurada, precària, se deu acudir en primer lloc a suprimir, o quan menys reduir, les despeses per a coses inútils o que no són indispensables per a la vida de la col·lectivitat. Emprò, com ja ha dit, el ministre, el Govern no s'ha preocupat de reduir gastos, sino de «reforçar els ingressos».

Sembla, hi hauria dret a esperar-ho, que'ls parlamentaris catalans haurien de fer una enèrgica oposició a aqueix descabellat propòsit i procurar, per drets camins, imposar la única raó. Nosaltres dubtem que ni tansols intentin oposar-s'hi, car si bé la contrària doctrina econòmica és essencialment catalaníssima, no ha sigut pas feta perquè'ls agrupaments representatius actualment de la política a Catalunya l'implantessin, defensin ni propaguin.

La política econòmica espanyolíssima de gastar sense solta, impera avui tant a la Diputació com a l'Ajuntament de Barcelona. La primera, per a fer veure que treballa, ha recorregut a l'augment del contingent provincial, atentant així a la riquesa dels municipis o augmentant la llur pobresa. El segon, que ha gastat i gasta una mil·lionada en els túnels de la Reforma sense saber per ço que servirán, tement el major dels fracassos econòmics, acudí a l'Estat demanant-li ajuda i encarregà al seu alcalde de reial orde les gestions.

Tenint en compte tots aqueixos antecedents, creiem que'ls governants logran que impunement s'aprovi un nou impost, car els qui per casualitat actualment representen Catalunya en el Parlament d'Espanya, no poden desentendre's de la forma d'administrar dels seus companys polítics a les corporacions oficials de Barcelona.

Una iniquitat

Ho és, i grossa, el que està succeint amb els obrers, anomenats «dependents d'escriptori». Fixeu-vos en el contingut d'un dels anuncis que tot sovint se troben en la premsa, àdhuc la que's diu defensora de les reivindicacions proletàries: «MERITORI. Se necessita per a oficina. Ha de conèixer a la perfecció les quatre regles aritmètiques, dactilografia, francès i taquigrafia. Guanyarà 40 pessetes al mes».

Quan se tracta, senzillament, d'un *meritori* ja's comprén el que's desitja: un aprenent d'escriptori, que pot posseir més o menys coneixements, però que no deixa d'ésser un jove net, amb intel·ligència novella, fresca, eixit del col·legi i que desenrotlla el seu saber a mesura que va practicant-se en el llur comés.

Llavors, aqueix treball, hem de fer-nos càrrec que no pot ésser gaire retribuït, empró en el cas de l'anunci reproduït més amunt, indigna el llegir que's desitja una intel·ligència desenrotllada, experta, puix posseir el que's sol·licita en dit anunci ja requereix ésser un home fet.

El més sensible de tot és el nombre exuberant de sol·licituts que, per anar a ocupar aquella plaça de *meritori*, el *benefactor* anunciant deu haver rebut.

Naturalment que sis rals diaris que, descomptant els diumenges, representen les 40 pessetes de sou al mes, és una vergonya i una mala acció l'oferir-les a un home. Però, hi ha tanta gent avergçada per la misèria, que no és pas estrany que's trobin, a aquell preu, tots els homes que els explotadors socials necessiten.

Per a ocupar aquell lloc tant *ben retribuït* no podeu pas presentar-vos-hi modestament habillats, sinó que heu d'anar ben calçats, amb sabates, coll planxat i res de pedaços a la roba per a no fer caure, a la casa, en baixesa.

S'ha de presentar al treball, el dependent d'escriptori i el dependent de comerç en general, mudat i ben vestit; ha de treballar les hores que l'amo vol i desitja; ha de contemplar la veritat i certesa dels beneficis del seu *jefe* i ha de remerciar, encara, que aquell, fent un *esforç suprem*, li augmenti la mesada, al cap d'un o dos anys, en DEU PESSETES.

Molt podriem escriure, relatant les vicissituds dels dependents d'escriptori, dels dependents de comerç. No ho farem, però, car això ens portaria a fer una sèrie de consideracions que ara volem deixar de banda. Volem dir, només, que els homes han de rebutjar les demandes de personal fetes en la forma mencionada, i els diaris, sobretot els que es diuen defensors de les aspiracions dels obrers, no han de publicar anuncis com el transcrit, que és copiat, textualment, d'un d'aquells diaris.

Per a l'home que ha esmercat tota la seva juvenesa estudiant, és una befa sagnant i vergonyosa veure estampades en un diari que lluita pel millorament social dels homes, una semblant demanda.

Per tant, s'imposa que els periòdics defensors dels interessos dels obrers rebutgin els anuncis dels sense ànima, dels de les entranyes d'or, abans de suportar aquestes bai-

xeses. No vulguin aquells diaris ésser còmplices d'haver portat al sacrifici a l'home que, per a cercar feina, no pot fer com l'altra mena d'obers que poden demanar-la de taller en taller, de fàbrica en fàbrica, d'obra en obra, sinó que ha de recórrer a l'anunci o bé demanar, com una almoïna, una tarja de recomanació i encara ha d'insistir i molestar, per a que's recordi d'ell, a la persona a qui l'han recomanat.

PERE ROGER I FIJÓS

Qüestions municipals

La llum

Els Ajuntaments se succeïxen a la nostra Casa Gran. Uns regidors substitueixen a uns altres, i els qui entren, deixen en sortint d'allí una estel·la de lluites polítiques, una quantitat de discussions per coses insignificants, i molt poca obra pràctica. Bé és veritat que entre aquella massa d'homes inútils n'hi ha sempre algun que labora únicament per Barcelona, però la seva obra personal, com l'obra ben encaminada d'alguna minoria, es perd entre tants i tants projectes que després d'aprovar-los no's porten a la pràctica—i que no obstant han mantingut viu l'interès dels regidors durant algun temps—o que sols han servit per a satisfèr les ambicions personals dels desvagats que prenen el càrrec de regidor com a professió lucrativa.

En canvi, altres assumptes que són d'actualitat, que són d'imprescindible utilitat per a la ciutat, són deixats de banda, sigui perquè no *rendeixen* el suficient, sigui perquè manca el temps per a ocupar-se'n. I així anem passant els anys, sense que aquests problemes es resolguin.

Un dels que està pendent de resolució és el de la llum. Alguns han nomenat a Barcelona la *ciutat de la llum*, i si bé és veritat que certs dels seus indrets posseeixen il·luminació abundant, no passa igual amb altres, que si no estan completament a les fosques, poc s'en falta.

En resum se pot dir que Barcelona no està mancada de llum. El que sí pot afirmar-se és que la nostra ciutat paga la seva il·luminació a un preu excessivament car.

Recordem alguns fets: El projecte de la

llum es trobava inscrit en el testament municipal d'aquella majoria lerrouxista de trista memòria. No volem averiguar el perquè aquella majoria tenia interès en cedir la llum de la ciutat a una determinada companyia. El cert és que'l projecte donava la llum, tota, a la Barcelonense.

Les minories que lluitaven contra aquella forta majoria, volien que's fes un concurs entre la Barcelonense, Catalana, Energia Elèctrica i Lebón, i es donés l'explotació del negoci a la companyia que més avantatges presentés per a la ciutat.

Era necessari que's fes així, perquè Barcelona paga el llum elèctric més car que molts particulars i més car que molts pobles de fora a pesar d'ésser el més fort client de les ciutats companyies. En aquell temps en el qual hi havia tanta competència entre elles, s'hauria pogut obtenir la llum a un preu molt més baix, i en lloc de pagar ptes. 0'45 per kilowat-hora, i pessetes 0'175 per metre cúbic de gas s'hauria pogut obtenir una rebuixa d'un 30 ó d'un 50 % en la valor total del gas i electricitat consumits.

Més això no fou possible, perquè la majoria lerrouxista s'imposà amb la superioritat del nombre, i aquell projecte s'aprovà. Al cap de catorze mesos el governador resolgué l'expedient en contra de ço aprovat per l'Ajuntament, i des d'allavors ençà, l'assumpte de la llum està com fa anys.

Barcelona gasta ara en concepte d'il·luminació el següent:

Interior	1.002,000 Ptes.
Eixample	1.100,000 »
Reparació de material	12,500 »
7 Inspectors d'Eixample	17,500 »
Brigada per a aixecar plànols	2,041 »
	2.134,041 Ptes.

A l'interior se gasten anualment 500.000 pessetes més de les que figuren en presupost perquè continuament es fan posar nous fanals, i a l'Eixample alguna cosa més de les que hem dit, per la mateixa raó. Es gasta, doncs, a Barcelona, cada any, més de 2.500.000 pessetes.

Ara bé, amb una bona administració municipal, quins avantatges, quines economies s'obtidrien per a Barcelona?

En primer lloc s'haurien de suprimir els 7 inspectors que cobren i no treballen i així s'estalviarien 17.000 pessetes. Després, si la concessió de la llum es trasagués a concurs, s'obtidria un estalvi de un 30 ó d'un 50 %, i les 2.102,000 ptes. que costa la llum sola, quedarien reduïts a 1.571,400 ptes. en el primer cas, o a 1.051,000 ptes. en el segon.

Si els homes que dintre poc temps han de dirigir l'Ajuntament, i que avui sol·liciten l'apoi i els vots del poble de Barcelona, en arribant a aquella casa, volguessin fer obra positiva i profitosa, tractarien novament del projecte de la llum i mirarien d'obtenir per a Barcelona una economia de més de mig milió de pessetes, i si ademés s'ocupaven d'altres problemes que són de vital interès per a la ciutat, oblidant les diferències polítiques, aquells homes se farien acreedors a l'agraïment del poble de Barcelona que amb bona fe els enviarà a la Corporació municipal.

Ho faràn? El temps ho dirà.

ERNEST MATONS

Tallers Gràfics

Josep Sabadell & C.^a

Stat. en Cta.

Obrers de text = Revistes = Periòdics
Fascicles = Catàlegs = Circulars = Factures = Talonaris = Memoràndums = Esqueles mortuòries = Targetes i tota mena de treballs comercials

Casa especial per a Carnets = Calendaris i Etiquetes en rellén

Mostruaris de totes menes i Llibres ratllats
Reliègats de luxe i econòmics

Mallorca, 257 bis-BARCELONA

TELEFON 7210

La qüestió de les aigües

Dels "Anals de l'Academia i Laboratorio de Ciències Mèdiques de Catalunya". Maig de 1915. — Crònica. (Continuació de la publicada en el número 17).

I ara seguim al document en el seu «relato abreviadísimo». El 30 d'Octubre l'alcalde ordenà la neteja dels dipòsits domèstics. D'aquesta mida, en el document que comentem, la junta de sanitat sembla que'n reclami la paternitat. I aquesta mida va ésser la primera que'n va fer veure que vivim en un país que en matèria de sanitat està al més baix nivell. Enlloc del món s'ha pensat mai que una epidèmia com la nostra pugui ésser deguda als dipòsits domèstics; mai s'ha donat la casualitat e que tots els dipòsits s'infectin a l'hora i per això a tot arreu on tenen ulls i hi veuen, davant d'una epidèmia de tifus es busquen les causes per altre costat. Per això, el fer netejar els dipòsits, que és una cosa que s'hauria de fer sempre, allavors, en plena epidèmia i fet amb motiu d'ella, és una mida ridícula, pròpia tan sols per a desorientar, que és el que's va lograr. Als dipòsits, als pobres dipòsits, es tendeix ara a fer-los pagar tots els mals. Però aquesta junta no's recorda que el 1909 deia, allavors d'acord amb el que diuen tots els higienistes: «En estos depósitos no puede desarrollarse ni el B. Eberth ni el B. Coli común, si la semilla no ha sido sembrada en el vehículo, aunque sea en proporción infinitesimal; la riqueza materia en orgánica de este vehículo y la temperatura harán lo demás, y un agente patógeno que en el agua corriente existía en la proporción de uno, dos, tres, cinco por litro, por ejemplo, puede mostrarse en los envases en la proporción de 20, 30, 40 por centímetro cúbico, en cuyo caso claro está que será altamente peligroso. Mas, como ni el agua de Dos Rios, ni la de Moncada contienen en su origen estas semillas, para explicar su presencia en los depósitos que de ella se surten, hay que admitir; o que estas aguas se infectan por el subsuelo, por las malas condiciones de sus vías de conducción o que estas aguas se mezclan con las del Llobregat». Ho veieu on se buscava l'origen dels Eberths dels dipòsits el 1909? Després d'haver dit això, fer netejar els dipòsits domèstics com a mida contra una epidèmia general, podem ben bé apuntar-ho a la junta com el primer dels seus èxits «muy lisonjeros».

«I sol al gros. Diuen que fins al 3 de Novembre no's pogueren formar judici cert de la causa de l'epidèmia que sofria la ciutat, i que allavors acordaren el remei més decisiu, tancar el caudal que la contaminaba, (així, en singular), però que no ho pogueren fer, perquè no sabien com estaven les altres aigües que assorteixen Barcelona. Voleu una prova més grossa, confessada clarament per ells mateixos, del que és aquesta junta de sanitat? Una ciutat amb grossa endemia tífica, recrudesciments freqüents, amb aigües en les quals s'ha trobat l'Eberth i en un Estat que ordeni, que: «el análisis de las aguas de una localidad, en vista siempre de un conjunto de antecedentes geológicos locales, físicos, micrográficos y bacteriológicos, deberá ser motivo para que los Laboratorios organicen un servicio permanente, por el que diariamente, a ser posible, se hagan las investigaciones necesarias bajo el concepto de una posible contaminación» (Ins. R. D. 22 XII 1909), es troba que, en un moment de conflicte gravíssim, la seva junta de sanitat no pot pendre les mides que haurien salvat centenars de vides, perquè no sab com estan les altres aigües, perquè's viu com entre els bosquimans o els habitants de les illes Fidji, sense complir les més rudimentaries precaucions higièniques, i per torna, sense complir les disposicions oficials. I d'això qui en té la culpa? Per què aquesta junta de sanitat que vol ara criticar a qui té moltes coses per ensenyar-li i a qui és preocupat de la salut de Barcelona tan llastimosament mal-parada, no's preocupava, sabent els perills que existien, de fer complir les disposicions oficials i de què Barcelona tingués un coneixement seguit de les aigües que beu? Quantes morts s'haurien evitat si no h' hagués

hagut aquesta ignorància i s'haguessin tancat les aigües el 3 de Novembre? I d'aquestes morts qui n'és responsable? I el 3 de Novembre feia ja més d'un mes que's parlava de tifus, i segons s'ha dit el feia també de què s'havia avisat per part dels metges municipals; ni sisquerra era una sorpresa. I no obstant, segons aquests senyors, les aigües no's poden tancar, i les invasions augmenten, i els morts se sumen, perquè a Barcelona, en una gran ciutat, en ple segle XX, no se sab com estan les aigües que's beuen. I després d'això, aquests senyors, amb una audàcia inconcebible s'atreveixen a parlar de «éxitos muy lisonjeros», volen criticar a qui, sentint-se desamparat vol salvar la seva salut i la seva vida, i gosen demanar com els toreros vanitosos que «los dejen solos»!

«Però hi ha més. Segons el document transcrit, el dia 8 de Novembre se sabia ja el resultat de l'anàlisi de tots els manantials, i no obstant, les aigües de Moncada no's varen tancar fins al 21 del mateix mes. Per què tots aquests dies? Qui són els responsables de les invasions que s'anaven entretant produint i de les morts que'n resultaren? Suposo que tampoc s'apuntaran això com un «éxito muy lisonjero» ni donaran la culpa de no haver-se tancat les aigües el 8, a la Comissió Sanitaria que no's constituï fins al 10, a més de que mai, que jo sàpiga, la Comissió Sanitaria ha fet ni dit res perquè no's tanquessin».

«Ja veieu, doncs, per aquesta documentada història com els barcelonins tenen motius més que de sobres per desconfiar de la protecció sanitaria dels organismes oficials i com la creació de la Comissió Sanitaria d'Entitats de Barcel·la va ésser un moviment justificadíssim de defensa d'un poble que no vol deixar-se morir estúpida-ment d'una malaltia que han reduït a proporcions limitadíssimes totes les ciutats verament civilitzades».

«I passant per alt la desinfecció de les canalitzacions de Moncada amb el permanganat, que no sabem si fou aconsellada per la junta, encara que si era meritoria de tot, com diu, podem suposar que sí, anem a un altre punt que cal remarcar».

«Rellegiu bé el document transcrit i fixeu-vos que's parla sempre, menys en un petit incís, com si l'aigua de Moncada, l'estimada dels barcelonins tan per ésser l'única que és propietat de la ciutat com per la seva bona fama tradicional, fos la sola contaminada: «del caudal que la contaminaba», «suplir con ellas las infectadas de Moncada», «el caudal que contaminaba la ciudad era el de Moncada», «había acordado la junta retirar del consumo público las aguas de Moncada», etc. i solament en el petit incís següent es fa referència a unes aigües tan contaminades com les de Moncada, però que la junta de sanitat no té a bé fer-ho constar. Diuen «esa medida se fundaba en los dictámenes oficiales que lo declaraban impuro (es refereix a Moncada) mientras se declaraban puros los restantes manantiales de abastecimiento, excepción hecha del Vallès». I de les aigües, carregades d'Eberths, del Vallès, ja no se'n parla més en tot el document. I es dona el cas curiós que tant durant l'epidèmia, com després, com ara en aquest edificat document, hem vist per part de certs elements i sobre tot els amb càrrec públic o influència política, com s'ha tirat contra les aigües de Moncada, com s'ha glossat en tots els tons la seva infecció, com es feren arribar colorades amb permanganat per a

que tothom se'n adonés, com se'ls han atribuït tots els malfets de l'epidèmia, mentre que s'ha callat piadosament sobre les aigües del Vallès, procurant no parlar-ne mai, i arribant en aquest document a dir sols incidentalment que eren impures, però sense fer constar que contenien l'Eberth, contenint-lo (impuresa no vol dir Eberth) i sense atribuir-los cap influència en l'epidèmia malgrat sa infecció. Com s'explica això?

«I tampoc ens diuen ço que's va fer per evitar els mals que ocasionava l'aigua del Vallès. L'aigua del Vallès no arriba als llocs de consum amb conducció pròpia, sinó que's barreja amb la d'altres manantials de la companyia general, que n'és la propietaria, i és clar que essent així, totes o la major part de les aigües que bevem, i totes o la major part de les conduccions es contaminaren amb els Eberths que aquella portava. I com s'ha arreglat això? Es va dir que una volta tancada l'aigua es desinfectà tot ço a ella propi amb l'hipoclorit. Fem notar tot seguit que Moncada es desinfecta amb permanganat que's veu, i el Vallès es desinfecta amb l'hipoclorit que no's veu, però, i les conduccions de la companyia de dintre la ciutat que portaren una serie de dies l'aigua infectada del Vallès, com i quan van desinfectar-se? Perquè si la desinfecció de les conduccions era necessària per Moncada, ho era també per les que hi havien passat les aigües del Vallès, a no ésser que's Eberths d'aquelles aigües estiguin domèstics. I de desinfecció d'aquestes conduccions no'n hem pas sentit a parlar».

«Més encara. L'infecció de l'aigua de Moncada ha motivat, molt justament, que aquesta aigua s'hagi retirat del consum fins que les conduccions que's van demostrar fàcil a la contaminació siguin canviades per unes altres. Les aigües del Vallès es van demostrar igualment fàcils de contaminar, i ens podria dir la junta de sanitat si ha treballat perquè es fes amb elles el mateix que amb les de Moncada? S'ha evitat que les aigües del Vallès tornessin a Barcelona, i s'ha obligat a arreglar les instal·lacions i conduccions?».

«Després de tot això, la Comissió Sanitaria es demostra encara més una necessitat ciutadana. Perquè allò de dir que les corporacions que s'han preocupat de la salut de Barcelona ho han fet «salientose de su esfera de acción natural» és infantil, i no sempre ho han pensat així tots els firmants; en la sessió mencionada de l'11 de Novembre de l'Academia, el Sr. Turró va dir que's felicitava de l'acord de les corporacions reunides al foment del Treball Nacional de demanar un nou anàlisi, i va afegir que posava el Laboratori Bacteriològic municipal a disposició de l'Academia, per tal que pogués complir millor la seva missió fiscalitzadora. I en això, el Doctor Fargas, que hi estava present, no hi va tenir res a dir. Ha sigut quan els anàlisis han resultat contraris als seus i a ço que ells defensaven, que han trobat que la missió d'aquestes entitats conduïa a la anarquia i a la desorientació; primer els acceptaven de bon grat i es felicitaven de què's fessin. Més encara; el Sr. Turró, que firma aquest document que comentem, formà part de la subcomissió tècnica de la Comissió Sanitaria; d'aquesta comissió que ara diu que era pertorbadora i sols se retirà d'ella quan en el segon dictamen se feia constar la troballa de l'Eberth».

«Però, apart això, el fonamental és que la defensa de la salut i de la vida és el primer fi de tots els homes i de totes les seves agrupacions, i és la vida ço que'ns sentim menaçat a Barcelona. I el de què discutir les olímpiques pensades de la junta pot fer tants i tants mals, és senzillament ridícul. Tots els tirans, tots els despotes, tots els que conscient o inconscientment fan les coses mal fetes, i tots els que tenen por de la llum i de la veritat, s'han servit dels mateixos arguments. Però seria curiós que en ple segle XX, quan es discuteixen tots els actes de govern a tot arreu, quan la fiscalització del poble ha entrat per tot, la nostra magnífica junta de sanitat sigui indiscutible i a la nostra terra no's poguessin pendre acords, ni aconsellar mides, ni fer anàlisis de ço que'ns interessa. Que així, discutits, no saben actuar? Que pleguin, perquè's demostrin per això sol, incompatibles amb la vida política i social del nostre temps».

S. CARBONELL I PUIG

COMISIONS :: REPRESENTACIONES

::: ADMINISTRACIÓN DE FINQUES

CABLE: SUBUR APARTAT DE CORREUS, 226

::: SANTIAGO DE CUBA :::

Correu de Catalunya

Ripoll

UNA vegada més hem de planyè'ns de la poca espiritualitat amb que, en general, es conresca la política en els pobles rurals. Ara, que s'acosten eleccions, és natural que tothom ne parli i a totarreu sobre aquest tema es discuteixi. Però, ja no hauria d'ésser cosa tan natural que de les eleccions només se'n discutissin les petiteses, les miserietes, els defectes que posen de relleu la manca d'un sentiment, d'un anhel de regeneració i emancipació de la tutela que damunt del poble hi exerceix el professionalisme polític.

Ara, nosaltres, a Ripoll, sembla que'ns haguem entregat a voler esbrinar si serà cert que — com algú categòricament afirma —, per al dia primer de Gener del 1916, tindrem alcalde de reial ordre. I això no'ns hauria de preocupar ni tenir-nos, tan solament un instant, distrets d'altres problemes més vius, més candents i, sobre tot, més amaratats d'espiritualitat.

Hauríem de voler conresar l'esperit col·lectiu del nostre poble, per a infondre-li virtuts socials i educar-lo en una escola de catalanitat, que, en tots els moments de la nostra vida i en totes les nostres actuacions, pugués manifestar-se saviament íntegra i ens fes rebutjar, per tant, totes les petiteses i tots els ridícols personalismes que ara ens fan moure i ens dominen i subjuguen.

Si arribéssim a assolir aquest refinament — el qual fóra en profit de tots —, és com únicament podríem foragitar de la nostra vida col·lectiva tots aquells homes que, volent fer de directors polítics del nostre poble, a la única feina a que's dediquen és a parlar excessivament, per tal que tots els qui, amb més o menys indiferència, els escolten, puguin treure'n d'aquelles converses o d'aquella oratoria, el tema, el motiu, la suposada finalitat de què convé fer veure i donar la impressió que és el poble tot i no un agrupament de *fulanistes* que la persegueix.

Davant les eleccions que s'apropen, no'ns cansarem de dir i — sempre que el cas arribi — de repetir, que els ripollencs hem de preocupar-nos, abans que tot, per la possessió d'un esperit col·lectiu ben nostre, ben catalanescent, ben socialment nostre.

Sols quan d'aquest esperit siem posseïdors, és quan serem mestres de nosaltres mateixos i podrem portar al nostre Consistori homes que siguin la vera personificació i representació del poble.

LLUÍS PELLICER

Ripoll, 30 Octubre 1915

Reus

Cada vegada que un conflicte social commou la monotonía de la vida d'un poble i mentre dura el període en què la burgesia, per propi instint de conservació, defensa els seus *interessos creats* i troba que'l plantejament, per part dels obrers, d'unes bases que millorin quelcom les condicions del treball és un acte revolucionari i fora de llei i els obrers fan ús dels seus mitjans de defensa perquè llurs peticions, sempre justes, siguin acceptades, partits polítics burgesos, poc escrupulosos, s'aprofiten de les hores de trasbalsament i d'angoixa del proletariat per a desviar-lo del seu camí que no és altre que'l que mena dreturament a la consecució de la seva demanda en la qual hi va involucrada una part de la seva emancipació social i una immediata millora en la condició de la seva vida de sofriment. I és que'ls partits burgesos, per radicals i per democràtics que's diguin, políticament gens els interessa el triomf de les demandes de millorament

dels obrers i, tot el més, fan veure que ho miren amb simpatia; però social i particularment fan causa comú amb els de llur classe, amb els burgesos, que tots, diguin-se com, políticament, se diguin, oposen tota mena de resistència abans de concedir cap millora a l'altre estament que, integrat per revolucionaris i retrògrades, es troba, sempre que un conflicte social es presenta, front a front d'ells.

Ara mateix, a Reus, amb motiu del darrer conflicte, del desenrotllament i solució del qual no cal parlar-ne per ésser prou conegut dels nostres llegidors, una oligarquia o partit polític, el ranci partit possibilista, avui reformista, ha volgut aprofitar-se del trasbalsament per què ha passat l'obrer, i des de les planes dels seus portaveus i per altres mitjans, atiaa a la classe obrera de cara al precipici, impeding que s'anés a una solució immediata i de positius resultats per a la mateixa; no privant aqueixa actitud que prohoms del mateix partit figuresin en les reunions patronals com els més furibonds defensors dels interessos patronals.

Tot això, fet una centuria enrera, quan l'obrer encara no tenia el suficient criteri per a adonar-se de qui labora i col·labora per la seva emancipació o per al seu millorament, hauria estat, pel partit que ha tingut la baixesa d'ànima suficient per a aprofitar uns moments d'angunia de l'estament obrer i ha gosat posar en greu perill els interessos i l'esdevindre de la Ciutat, hauria estat, repeteixo, una maniobra capaç de donar, per si sola, la victòria electoral, però avui que l'estament obrer està en sa majoria capacitat per a fer ús dels seus drets de ciutadania, ja sab comprendre qui són els que amb tòpics d'altres temps, volen aprofitar en els comicis la força que representen i, per a enlluernar-los, es valen de tots els mitjans, inclòs el de fer veure que en una lluita entre el capital i el treball, ells — els burgesos — estan del costat dels treballadors. Això avui, tal com es troba l'obrer dels nostres temps, ja no pot donar altre resultat que'l menyspreu més profund, per part dels obrers, vers el partit que ha sigut la causa que no conseguís un triomf positiu i immediat.

I aquí cal preguntar si el partit — el possibilista — que s'ha erigit en defensor dels obrers en el darrer conflicte, ha parlat mai, en llurs campanyes, de les reivindicacions obreres i del millorament de les condicions del treball. D'això, que és el que més interessa als obrers, no n'ha parlat mai, i és natural, car a un partit burgès el que li convé és desviar la qüestió cap un altre cantó, per tal que no es donés el cas que amb la seva ajuda interessada als obrers, triomfessin en ço que demanen i allavors hi sortissin perdent i haguessin de millorar les condicions dels seus obrers, tan explotats com els del burgès més retrògrade.

La campanya possibilista, durant la darrera vaga, no ha sigut altra que fer veure que apoya ven als obrers, pel compte o benefici que esperaven treure'n en la propera lluita electoral, i per sota mà fer causa comú amb l'element patronal perquè no triomfés la causa que defensaven els obrers mateixos. I es comprén la seva tàctica, car per ells, l'interessant no és el millorament de les condicions del treball de l'obrer, sinó tenir sotmés a l'obrer-electoral, per a que després d'haver-ne tret, com a burgesos, el benefici del seu treball, treure'n, com a polítics, el benefici del sufragi.

Si disposéssim de més espai, provaríem com favoreixia més a la causa obrera la solució proposada per la Comissió Consistorial, formada per majoria antipossibilista, que tota la baixa campanya dels portaveus possibilistes.

Un altre dia, si hi ha ocasió, ho farem.

ESTEVE MASSAGUÉ

Reus, 20 Octubre 1915.

L'expansió de Catalunya

Buenos Aires

L'«Orfeo Català» segueix el seu romiatge d'art, triomfalment. Després del clamorós èxit obtingut amb el concert pro-Bèlgica en un dels millors coliseus d'aquesta ciutat, pot dir-se que no ha descansat en l'afany d'assolir una reputació sòlida i brillant.

Les audicions donades en el col·legi del Salvador, institució cultural qui posseeix un palau sumptuós, en quals estances se reuneix una concurrencia distingidíssima abundant-hi personalitats notables en les lletres i les ciències; en el Círcol «Diapasón», entitat musical de gran prestigi; en el «Palace Theatre», luxosa sala d'espectacles on se reuneix el millor de l'aristocràcia portenya, han constituït per a l'Orfeo un èxit complet.

Definitivament pot dir-se que nostra primera entitat musical de Sud-Amèrica ha arribat on podien esperar-se els seus directors, mercès a l'entusiasme dels seus elements i als sacrificis esmerçats.

Els més grans diaris de la capital, *La Nación*, *La Prensa*, *El Diario*... han formulat judicis crítics referent al conjunt de la massa coral i tots ells remarquen la importància que per el foment de la cultura musical representa l'Orfeo Català i es mostren admirats de la sonoritat i justesa amb que maticia les diferents obres que interpreta.

El més autoritzat diari argentí, *La Nación*, sol·licita de l'Orfeo una audició especial que's celebrà últimament en l'antic palau que ocupa el gran rotatiu. L'auditori era una selecció d'intel·lectuals i polítics, artistes i homes de ciència consagraren el prestigi del nostre Orfeo aclamant-lo fervorosament...

Vegis's ço que opina l'esmentat diari:

«Molt difícil és, en efecte, aconseguir la reunió d'un bon conjunt vocal en una ciutat com la nostra, tan comerciant i industriosa. Quan després de llargues preparacions s'obté una exactitud satisfactoria o un ajust correcte de les parts, el grup se disgrega, se desfa per mil causes; per cansament, per manca de perseverància, per dificultats econòmiques, per malalties; i és precis tornar a començar pacientment, incansablement, per a veure, de nou, perdut el treball i l'esforç esmerçats. En les ciutats europees, totes les d'Alemanya, moltes d'Anglaterra, França i Bèlgica i algunes d'Espanya, els cors socials són de menys difícil constitució. Allí el treball es més segur, la vida es desenrotlla més planera, cadascú té'ls seus ocis i les seves tasques taxades i sab que sempre pot disposar de dugues hores per a consagrar-les al cor de la societat respectiva.

Veritablement, res tan bell com aqueixa massa de veu humana que pren sonoritats d'orga, vibracions de cordes o ressonàncies de metall, per les mil savies combinacions de la polifonia i arriba a l'expressió més fonda i pura en els cants religiosos. Per això, doncs, se'ns ha de donar fe quan diguem que'l cor de l'Orfeo Català de Buenos Aires, produeix i deu produir a qui l'escolta, si no es intel·lectualment sord o imbècil, un sentiment d'admiració i de respecte tan profund com l'legítim.

Els empleats, els obrers, els comerciants i patrons que formen la massa coral, tenen els seus quefers de sol a sol i troben temps per a dedicar regularment les seves nits a l'estudi i treballador d'un extrem a l'altre de la metròpoli a

l'objecte d'assajar i executar les composicions del seu repertori. I han arribat a tan elevat perfeccionament per l'esforç continuat i intel·ligent, per la generositat de les seves intencions que no pretenen lucre ni esperen premis, sols pel plaer de mostrar un mèrit enlairat.

Anit en nostra redacció executaren un programa extensíssim i cada una de les composicions que executaren, sota l'expressiva batuta del mestre Vilatobà, suscità en l'auditori, al qui un bon nombre de dames volgué unir-se, vivissims i justificants aplaudiments.

Cantaren acabadament, una «Serenata» de Franz Otto; «Flors de Maig», de Clavé; «Barquejant», de Mendelssohn; «La filla de Maria», de Nicolau; «La nit de l'amor»; «La nostra nau», «L'Empordà», de Morera; «La donzella de la costa», de Bartomeus i un Motet de Bach; i «La Marsellesa», arreglada per a chor sol per Clavé. «L'Empordà», un bellíssim troç ple de color i de força, tingué de repetir-se, tant se l'aplaudí, i cada ú dels altres arrancà veritables ovacions.

Aquest conjunt mereix, per cert, que sigui més conegut ja que del seu exemple en poden nàixer d'altres i la seva iniciativa pot despertar imitacions per a la formació de centres nacionals, idèntics, que tanta falta fan al nostre poble.»

L'Orfeó Català, entitat autònoma del Casal Català de Buenos Aires, realitza una campanya d'alta catalanitat fent conèixer nostres cants per les terres fortes de l'Amèrica meridional adaptant-se perfectíssimament la seva acció cultural, al programa feliçment traçat per En Maseras en el seu «Pancatalanisme».

LA NACIÓ té major glòria a significar-ho entusiastament des de llurs planes. Avant, germans i que la Patria inspiri tots vostres actes!

H. NADAL I MALLOL

AL VOL

La setmana passada, l'exministre Bergamín donà una conferència a l'Ateneu Enciclopèdic Popular, desenrotllant el tema: Problemes relacionats amb l'ensenyança dels oficis i les qüestions de l'aprenentatge a l'Estat espanyol.

I bé; aqueix exministre, que ha donat una conferència, aquí a Barcelona, parlant d'un assumpte pertanyent a Instrucció pública, ram del que n'ha estat Conseller responsable, ha provat que posseïa una cartera del Poder executiu i posseïa a l'ensens competència per a regentar-la no és pas una mateixa cosa. El que si és evident és que si els personatges ministrables no tenen competència, es creuen, de debò, que no'ls en falta gota, perquè, si no fos així, el senyor Bergamín no hauria, de cap faicó, passat per demostrar a Barcelona que el que manca més als ministres és competència i per donar la raó als catalans quan diuen la pura veritat respecte de la valua mental i del grau de positiva cultura que tenen els homes directores de la política de l'Estat espanyol.

A cada prova que s'realitza, però, la gent catalana s'hi queda més sorpresa. Perquè, mireu que aquelles darrerries de discurs, en les que, després de parlar superficialíssimament de tot menys de l'assumpte concret anunciat, el lirisme buit s'encalabrina i s'enfila vers regions delirants i assegura que els Estats Units, pels seus desacerts, no podran intervenir a la conferència de la pau i que l'Estat espanyol si que hi concorrerà perquè ja s'haurà renovat i transformat i pesará en la consciència del món, és l'acudit de més inconsciència que pot eixir d'una mentalitat mancada de suc psíquic.

Així, val a dir que la guerra gran no s'acabarà mai més! Perquè si han d'esperar a que l'Estat espanyol se renovi...

Tals afirmacions fa un exministre d'Instrucció pública de l'Estat espanyol. Massa ciència mata.

El Congrés Socialista Espanyol ha demòstrat ben bé—i no hem d'amagar que amb greu sentiment de nostra part—que els socialistes espanyols, tan al que fa referència a principis com al que toca a procediments, viuen del tot fóra d'Europa, i no cal dir si viuen més lluny encara de les novíssimes ideologies que renoven continuament la doctrina socialista, que no és ni serà mai una doctrina tancada, no evolucionant, i si uns principis palpitals i vivents, perquè són biologia pura i evolucionen endavant sempre, com la mateixa vida humana i social, que, a pesar dels impediments que hi posa sempre el dret de la força, tots els obstacles anoreia i ensorra, renovant i transformant, sense parar, l'organització social.

L'essència lliberal i lliberadora, que és l'esperit rebel que vivifica el socialisme, no hi és ni s'entén entre'ls socialistes espanyols. El *non serviam* contra tota oposició als avenços normals de la vida humana no'l comprenen; són encara fanàtics del trist esperit místic castellà, que sent horror a la llibertat de la vida; volen subjectar el pensament a la censura previa i esclavitzar-lo en límits ordenancistes; per això no són exigents respecte de la moral i voten una conjunció política, que regoneixen és immoral, però que 'ls proporcionarà actes...

Encara, fan distincions entre ideologia i procediment; encara, fan com els burgesos, que tenen un raigutzell de morals i cap de bona. De debò, que 'ls costarà molt d'ésser europeus, és a dir, esperits lliures i oberts a totes les pureses, a totes les generositats, a totes les llibertats, a totes les justícies.

La veu d'un català, den Fabra Ribas, ha dut al Congrés aires d'Europa. No de Catalunya, encara; més, n'hi durà, si segueix afiliat al socialisme espanyol, perquè, malgrat ell, en el sentit biològic, serà propagador de l'ideologia nacionalista-socialista que s'ha promulgat a Catalunya i correrà pel món.

En den Fabra Ribas, han vibrat, violentes i enquimerades i sotraquejants, l'inflexibilitat, la contemporització, la neofòbia, la disciplina ordenancista, la consciència estàtica i la moral sota-peu del profit, que rau en el socialisme espanyol, no per culpa d'ell, només que perquè no ha començat encara la redempció biològica d'una raça.

No ho sentiu, no se n'adoneu, que sota terra tot trontolla, que s'hi sent el fugar dels nous temps que s'acosten depressa?... A viure, homes, a viure!

Un senyor canonge de Vic, mestre en Gai Saber, president de l'Acadèmia de la Llengua Catalana, que sempre ha estat en molt bones relacions amb tots els canonges, amb tots els mestres en Gai Saber i amb tots els acadèmics de l'Acadèmia de la Llengua Catalana, home gens intrigant, volgut, estimat i respectat de tothom, tan d'ortodoxes com d'heterodoxes, catalanista sense mancament, Mossèn Jaume Collell, ha publicat sis articles—me sembla que són sis—per a desfregar-se de la forta contrarietat que li ha produït la col·locació de la primera pedra del monument an en Pi i Margall.

Per a carregar-se de raó, el bò del canonge es val den Menéndez i Pelayo i li copia tots els impropis que aqueix asturià escrigué de l'«Historia de la Pintura» i com que estem avesats, més ben dit, estan avesats a no discutir res del *gran polígraf* espanyol, es creu Mossèn Collell que

tothom totesguin protestarà com ell de l'erècció del dit monument.

Més, no s'adona que els *Heterodoxos Espanyols* no tenen altra valua que la que li han donat els homes ridículament separats de l'ortodoxia catòlica, que moren sempre «havent rebut els sants sacraments» i són acompanyats a la fossa amb el major nombre de capellans. Són aqueixos homes heterodoxes, que semben subvencionats per l'Església, per a, fingint equanimitat, lloar desmesuradament l'acció de la mateixa Església contra l'Heterodoxia. A l'Estat espanyol s'estila molt això. Amb els republicans passa el mateix: són republicans, quasi tots, a sòu del Poder executiu de la monarquia.

Tot el que diu en Menéndez i Pelayo den Pi i Margall no són més que paraules i paraules; raons, idees i arguments, cap. Tot són vulgaritats; tan vulgaritats, que, si els *Heterodoxos* fossin passats per cedat, per poc fi que fos, tot el contingut hi passaria sense deixar rastre.

Deixem de banda, però, això dels *Heterodoxos*—que és obra de paciència i no de ciència—i diem que, passat de l'argumentació que treu dels *Heterodoxos*, Mossèn Collell, molt poca cosa diu, fóra de contar succeïts i anècdotes que tothom coneix, que ell, però, arranja com li convé, deixant no gaire ben parada la rectitud en no apartar-se per res de la veritat.

Tot Catalunya sab de memòria la vida den Pi i Margall i sab també com actua i es comportà amb el catalanisme; i sab més: sab que quan catalans catalanistes anaven a Madrid, fins quan hi anaven desmenyant comesos oficials del catalanisme, passaven per la casa del mestre en federalisme, ademés dels heterodoxes, els ortodoxes, i ben segur que no acudien a visitar-lo per les idees heterodoxes que tothom li coneixia, ben segur que hi anaven convençuts que no era pas, com conta Mossèn Collell, quan ens el pinta, tan poc afecte a Catalunya i tan allunyat i fins contrari del catalanisme.

Tot això, no gens-ménys, és cosa petita, i només val la pena d'entretindre-s'hi sense profunditzar-hi. El que sí convé fer remarcar és que ell, Mossèn Collell, regoneix que en Pi i Margall fou un polític honrat i de probitat indiscutible; més, entén que si a tots els homes—públics, eh?—se'ls hages d'eregir monuments, «se'ls tindríem i no hi haurien prou places i plaquetes per a fer-los lloc». O el prevere Collell és poc difícil de contentar respecte de l'honradesa i probitat dels homes polítics, o bé només ell, Mossèn Collell, en coneix molts, moltíssims, monumentals, per posseir aquelles qualitats que, en opinió de la bona gent de la terra, són tan rares i excepcionals, que sobren quasi totes les places i plaquetes de la vila més petita de Catalunya.

Fa, an aquest respecte, unes comparances indiscretes, perquè sembla que vulgui tentar a qualsevol contradiCTOR a parlar d'altres persones ja difuntes, que no res tenen que veure en aquest assumpte. Les comparances, així tan personals, són sempre odioses, i a la nostra moral no li escaven: li repugnen.

Diu, per últim, que serà un monument sectari. Senyor canonge, què vol dir sectari? Sectari és una paraula morta avui dia; es veu, però, que encara hi ha qui l'usa, com una mena d'excomunió irredimible. Ja no'l governa Roma el món; és la consciència honrada de l'humanitat la que governa, i ja no s'aplica aqueix malvat mot de sectari a cap persona. Ja no hi ha hegemonia de creences ni de morals escrites; ja no hi han tiranies espirituals que puguin infamar les vides bones i honestes amb mots que, com el de sectari, exclouen de la família humana. Ja aqueix baix i odiós imperalisme dels execrats poders dominadors i esclavitzadors de la vida no subsisteix actuant, rabejant-se en el fruit de totes les concupiscències i de totes les maldats. Ja no n'hi han de sectaris. Només hi han homes socials i antisocials. L'efectivitat de la bondat s'ha imposat al món, i els homes o són bons o són extrasocials. I són bons, pensin com pensin, si són per a tothom—per a tothom!—bons; i són extrasocials i fins antisocials, si llur acció és contrària a la moral universal, que viu en la personalitat de tothom—de tothom!—, fins dels creients que segueixen a Roma.

No ho digui mai més, home, això de sectari. Menys els homes que, de tenir valua actual la paraula sectari, serien els veritables sectaris, en l'accepció més extensa de la paraula, no hi ha a Catalunya home que no pensi que la patria ha d'honorar, sense restriccions, la memòria d'aqueix home que s'agué en vida Francesc Pi i Margall.

RENAIXEMENT

El número de demà conté el següent snmari:

L'actuació dels intel·lectuals. — Esguards, per Maig. — El triomf de la «Magna Charta», per M. Serra i Moret. — Nota electoral, per C. — Armenia, per Carles Rahola. — El Congrés Socialista Espanyol. — Música, per R. P. Noticiari.

L'actuació obrera

La societat obrera Unió d'Estorers, de Reus, ha publicat un manifest explicant els motius que els estorers d'aquella ciutat han tingut per a declarar el boicot a la casa Pau Fabregas i Roig.

Aquells motius, que no són altres que l'incompliment, per aquest patró, de les bases que el 8 d'Agost de l'any passat firmà i en virtut de les quals se comprometia a pagar el jornal dels seus operaris a raó de quatre pessetes diàries, ocasionàren, abans de la declaració del boicot, la vaga en aquell taller, vaga que si no s'ha pogut sostenir fins a l'assoliment del triomf de les aspiracions obreres ha estat perquè els treballadors Jaume Roig, Josep Ferraté i Josep Flix, al donar-se de baixa de la societat i posar-se incondicionalment a les ordres d'aquell burgès, han ajudat, en gran manera, a que el patró boicotejat pugui burlar-se de l'organització obrera i del compromís que ell mateix contragué amb els estorers de Reus.

A dos quarts de deu de la vetlla, avui, dissabte, el Dr. Martí i Julià donarà l'anunciada conferència, explicant el tema: «Injustícies de la riquesa individualista» en el local social dels Sindicats de Lamparers-Llauners, Fumistes i similars i Fundidors en ferro, (Vistalegre, 18, 1.ª).

Les organitzacions obreres Comitè Comarcal, Art Fabril i annexes, Fusters, Torners en fusta, Torners en banya i Paletes i peons de Torelló; Consell Local de Sindicats Obrers, Secció de Teixidors Mecànics, Unió de Fusters, Secció Varia i Peons, de Manlleu; Unió Textil, de Roda i Art Fabril i annexes, de St. Hipòlit de Voltregà i Masies, han publicat un llarg manifest en el qual, després d'afirmar que aquelles organitzacions, en els actuals moments, volen fer sentir la seva veu i historiar lleugerament què com de l'ocorregut en les vagues de l'Art Textil dels anys 1900 i 1913 i del succeït, darrerament, amb motiu del conflicte social de Reus, es dirigeixen fortes censures als elements sindicalistes barcelonins i es planyen de què no s'hagin preocupat els treballadors, en general, d'ajudar a millorar les condicions del treball a què s'entreguen els treballadors de les fàbriques. Veus-aquí com aquells obrers s'expressen en un dels paràgrafs finals de dit manifest:

«Obrers barcelonins! Encara no ha arribat el moment d'empendre una gran campanya pro obrers textils? Els quaranta mil esclaus d'aquest ram del treball, no mereixen ni un curt discurs, ni un mal article en la premsa obrera? Obrers catalans, no creieu arribada l'hora de manifestar el general disgust per l'actuació obrera a Barcelona? Els obrers de la comarca del Ter, entenen que sí, que ja ha arribat l'hora».

La 2ª conferència de les organitzades pels Sindicats de Lamparers-Llauners, Fumistes i similars i Fundidors en Ferro, tingué lloc el diumenge passat a la nit, i anà a càrrec de l'Angel Pestaña, tractant de l'Influència del teatre en l'educació del poble.

Primerament explicà els orígens del teatre, demostrant el valor educatiu del mateix.

Després anà comentant el teatre des del grec fins arribar al conegut per teatre de capa i espasa, obrint un parèntesi per a parlar del

drama musical o sigui l'òpera que diu que és poc apreciada pel proletariat degut a la seva poca educació artística i a la desorientació promoguda pels crítics de la premsa burgesa. La música, enlaira l'esperit i dona a l'home moments de goig i de repòs, però per a arribar-hi és precis identificar-si; per a demostrar-ho explicà que quan ell anà a França i senti per primera volta la música popular del país, li produí un efecte estrany, fins desagradable, que anà desapareixent a mida que anà coneixent els costums propis de la terra; també explicà que mentre a ell i varis companys, a l'Àfrica, per hores i hores que sentís tocar un instrument fet amb una closca de tortuga, una fusta i unes quantes cordes en forma de guitarra sempre els semblava sentir el mateix soroll i, no obstant, els indígenes es commovien d'una gran manera al sentir aquella música i s'erenyaven que els demés no'n sabessin veure es bellesses que contenia.

Parlà de la relativitat de l'influència educativa de la comedia essent limitada com és la seva acció; combat les comedies actuals que gairebé sempre giren al voltant d'arguments perniciosos per al poble.

Analitzà, amb munió de detalls, l'existència del teatre actual, que en lloc d'enlairar al poble a un nivell superior, per afany mercantil contribueix a la seva desmoralització.

L'èxit i el guany són frens per als autors, car les empreses rebutgen les obres que puguin molestar a l'estament que més les protegeixi, com passà a París en el teatre de la Comedia el qual, després d'haver demanat una obra a Octavi Mirbeau, a l'entregar aquest «Le Foyer» fou rebutjada, per a posar aquesta de manifest els vicis de l'aristocràcia, ocasionant aquest fet la dimissió del director, que allavors era en Jules Claretie.

Fuetejà el teatre banal de l'Echegaray, i descrigué l'acció perniciosa, embrutidora del cine amb ses escenes de guerra, banditatge i immoralitat. Parlà de la «zarzuela» que si bé en un temps era un pasatemps d'un valor artístic, avui es redueix a quatre «garrofins» ballats per infelices amb obligació d'ensenyar les pantorrilles; tant la lletra com la música d'aquestes «zarzuelas» d'ara, són una cosa infecta.

Fa una sèrie d'atínades consideracions sobre l'acció desmoralitzadora del teatre burgès; explicà el treball que portà a cap la Confederació General del Treball a París, que reunia els diferents mestres de música que ensenyaven en els Sindicats obrers, i tots junts formaven una orquestra donant concerts, l'èxit dels quals cada dia anava en augment. En mig del proletariat s'executaven obres dels grans músics, però abans els professors feien un comentari de l'obra que anaven a executar, educant així al poble.

També es proposaven fer, sinó que la guerra actual ho destorbà, un cine social, obres aquestes dignes d'ésser imitades, però ja que de moment això no pot ésser un fet incita a que's joves aficionats trïn obres de caràcter social, encar que'l repertori sigui petit.

Explicà la missió educadora d'aquest teatre i dona forces i bons consells als aficionats.

I acabà, esperant temps millors en que l'obrer podrà anar al teatre a cercar-hi instrucció en lloc de la baixesa que ara impera; però que mentre com moltes vegades ha passat—s'ofengui a l'obrer des de l'escena, és un deure de tots anar a blasmar l'obra.

La manca d'espai ens priva, avui, de ressenyar la conferència d'en Andreu Cuadros. Ho farem en el número vinent.

Dintre la primera quinzena d'aquest mes tindrà lloc un Consell de guerra contra l'obrer metal·lúrgic N. Marcet.

Ha sigut processat aquell treballador, perquè, amb motiu de la vaga metal·lúrgica que hi hagué a Sabadell a començos del corrent any, va firmar, per a que fos legalitzada, una fulla en la qual es protestava d'un atropell que's deia havia sigut comès per la força pública contra un vaguista.

Es de dordre que'l dret de protesta que, quan d'una arbitrarietat s'heu esment, espontàniament sorgeix de la consciència dels homes, no's pugui exterioritzar i és més de dordre, encara, que, per haver-lo exterioritzat sincerament, es vegi processat un obrer que si surt condemnat—cosa que infinitament celebrarem no sigui—deixarà en la major desventura a la seva companyia i fills.

NOVES

PERSISTINT en sa lloable tasca de fomentar l'interès de l'opinió per les coses del nostre Teatre, l'Associació Catalana d'Art Dramàtic ha pres l'acord de celebrar una Exposició Històrica del Teatre a Barcelona, que segurament cridarà molt l'atenció del públic per la seva significació i transcendència.

Tindrà lloc a les Galeries d'Art Modern i Antiguitats, carrer de les Cortes Catalanes, 613, al costat del Faianç Català, en la data que s'anunciarà oportunament.

Junt amb els senyors Marc Jesús Bertrán i Pere B. Tarragó, col·laboraran en aquesta Exposició els prestigiosos artistes Alexandre Soler, Maurici Vilumara, Moragas i Alarma, Oleguer Junyent, Adrià Gual i altres.

El Consell General del Centre Català, de Sabadell, ha quedat constituït, per al curs de 1915-1916, en la forma següent:

Junta Directiva. — President, Modest Durà i Folguera; vicepresident, Gabriel Casals i Pena; tesorera, Francesc Rià i Planas; bibliotecari, Santiago Mas; secretari, Angel Grané.

Secció de Belles Arts i Lletres. — President, Pere Martí i Peydro; vicepresident, Mateu Rià i Planas; secretari, Antoni Martí i Martí.

Secció d'Agricultura, Indústria i Comerç. — President, Ricard Bracons; vicepresident, Ildefons Elías; secretari, Jaume Ricart.

Secció de Ciències, Legislació i Història. — President, Joaquim Nanic; vicepresident, Feliu Gambús; secretari, Joaquim Forcada.

♦ CAMISERIA
CORBATERIA
GENRES DE PUNT
F. VEHLIS I VIDAL
2, Portal de l'Angel, 2

En el darrer Consell General ordinari celebrat per l'agrupament artístic «Estudi» fou elegida la Junta Directiva següent:

President, Emili Gili Ferrán; vicepresident, E. González Mercè; secretari, S. Masachs Roura; vicesecretari, Josep Guiu; tesorera, Rafel Araixa; comptador, Feliu Roig; vocal, Carles Parera.

El «Grup Feminà» del Casal Catalanista del Districte II, va celebrar el passat diumenge, dia 31 d'Octubre, Consell general ordinari, havent renovada sa directiva, la qual ha quedat constituïda en la forma següent: Presidenta, Na Ramona Artigas; vis-presidenta, Na Teresa Roca; secretaria, Na Maria Vilardell; vis-secretaria, Na Joaquina Rubiols; tesorera, Na Cristina Serra; comptadora, Na Carme Font; vocals: Na Maria Borrell, Na Carlota Artigas i Na Consol Tarragó.

L'esmentat «Grup» recorda novament que té obertes classes nocturnes gratuïtes per a senyorettes, de català, francès, aritmètica, dibuix i fallar.

COMITÉ DE PREMSA DE LA UNIÓN CATALANISTA

Nombre actual d'abonats a

RENAIXEMENT I LA NACIÓ

1030

Nombre de socis de la cooperació de 50 ptes.

93

• • LA NACIÓ • •

EDICIÓ DEL COMITÉ DE PREMSA

DE LA UNIÓN CATALANISTA

ABONAMENT

1 pesseta trimestre de «Estranger»: 1'50 pessetes

COMBINACIÓ AMB «RENAIXEMENT»

2'50 pessetes trimestre -- Estranger: 4 pessetes

Imp. Josep Sabadell i C.ª, S. en C.—Mallorca, 257 bis.